

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת יוסף עטאונה
איימן עודה
עאידה תומא סלימאן

פ/25/2857

הצעת חוק הגנת השכר (תיקון – איסור ניכוי חוב או קנס), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 25 בחוק הגנת השכר, התשי"ח–1958 (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 25(א)(6), בסופו יבוא "לעניין סעיף זה, "התחייבות" – למעט פיצויים מוסכמים או התחייבות מראש לתשלום בעד נזק או בעד הפרה;".
2. תיקון סעיף 25ב בסעיף 25ב(ב) לחוק העיקרי, המילה "מחצית" – תימחק.

דבר ה ס ב ר

חקיקת המגן בדיני העבודה נועדה להסדיר את מערכת היחסים בין העובד למעסיק, ליצור יחסים תקינים בין הצדדים ולהבטיח סביבת עבודה בטוחה, הן מבחינה פיזית והן מבחינה כלכלית. מטרתו של חוק הגנת השכר, התשי"ח–1958 (להלן – החוק), היא להגן על שכרו של העובד, אשר נמצא ביד המעסיק, בין השאר, באמצעות הגבלת האפשרות לנכות סכומים מהשכר בטרם ישולם לעובד. סעיף 25 לחוק מפרט רשימה מצומצמת של ניכויים מותרים משכרו של העובד.

על אף האמור בחוק, מעסיקים רבים נוהגים לעיתים קרובות להחתיים את עובדיהם על הסכמה מראש לנכות משכרם קנסות בתירוצים שונים ומשונים, ובכך פוגעים באופן מהותי בתכלית החוק. כך, למשל, בעלי מסעדות "קונסים" את המלצרים בסכום המנה, אם הלקוח עזב בלי לשלם על ארוחתו. עובד שאינו מוכן לחתום על הסכם כזה, לא יתקבל לעבודה.

הגיעה העת להפסיק את המצב האבסורדי, לפיו דווקא העובד הזוטר, שעובד קשה תמורת שכר נמוך, משלם את החובות הגדולים או אף נקנס, גם כאשר לא יכול היה למנוע את הנזק. אם לטענת המעסיק העובד הוא שגרם לנזק, על המעסיק להוכיח זאת בבית המשפט, ולא להשתמש בכוחו ולהעניש את העובד באופן חד צדדי.

לפיכך, מוצע שלא לאפשר למעסיק לנכות משכרו של העובד על בסיס החתמת העובד על הסכמה מראש לנכות משכרו. כתוצאה מכך המעסיק יצטרך לקבל את הסכמתו של העובד לאחר קרות האירוע שבמהלכו נוצר נזק, ורק אם העובד מסכים לכך בכתב, יוכל המעסיק לנכות סכום שהוסכם משכרו. כמו כן, מוצע להכפיל את הקנס המוטל על המעסיק שמנכה ניכויים שלא לפי הוראות החוק, ולקבוע כי יעמוד

על הסכום הקבוע בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ולא מחציתו כפי שקבוע היום. הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים על ידי חברת הכנסת נאוה בוקר וקבוצת חברי הכנסת (פ/4935/20), על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת אלכס קושניר וקבוצת חברי הכנסת (פ/2911/24), על ידי חבר הכנסת סאמי אבו שחאדה (פ/3127/24), על ידי חברת הכנסת אימאן ח'טיב יאסין וקבוצת חברי הכנסת (פ/3747/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת אורי מקלב וקבוצת חברי הכנסת (פ/909/25), על ידי חברת הכנסת אימאן ח'טיב יאסין וקבוצת חברי הכנסת (פ/1715/25) ועל ידי חבר הכנסת ואליד אלהואשלה (פ/1865/25). הצעת החוק זהה לפ/2911/24 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ז באדר התשפ"ג (20.03.2023)